

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΟΘΟΝΗΣ

Ο ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ ΚΑΙ Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

(Άρθρο του δικαστή μου Γάλλου ήσπεισού του κινηματογράφου κ. Ζάκ Κατελαϊν)

ΡΙΣΚΟΜΟΥ από δω και όχτω μέρες στο Χόλλυγουντ—και σ' όλο αυτό το διάστημα δεν έκανα άλλη δουλειά, παρά να ψάγνα να ανακλιώ την μεγαλύτερη δόξα του συγχρόνου κινηματογράφου, τον Τσάρλι Τσάπλιν!

Πουθενά όμως, δεν μπόρεσα να άνεύρω τα ίχνη που αφήνουν τα μεγάλα, τα θρυλικά του πειά παπούτσια.

Σ' ένα γεύμα, στο οποίο ήταν προσκαλεσμένος και ο ήμιθεος αυτός, πληροφορήθηκα την τελευταία στιγμή, ότι ο Σαρλώ δεν έπρόκειτο ναρθή, επειδή έκανε θόλτες με το γιάτ του σ' ανοιχτά της νήσου Κατλίνας. Σ' ένα δείπνο, στο οποίο του κάκου τον περιμέκαμε όλοι, μάθουμε όταν ήρθε η ώρα να φύγουμε ότι ο Τσάπλιν είχε πάει σ' ένα βουνό,

για να έμπνευστή στη μοναδική μερικές σκηνές από το προσεχές του φιλμ. Σ' ένα κοκταϊλ πάρτυ, διεδόθη η είδησις ότι ο Σαρλώ ήταν διπλοκλειδωμένος στο στούντιο του και ότι αποτελειώνει, με πάσαν έχεμυθία, την τελευταία του ταινία...

Το αποτέλεσμα λοιπόν ήταν ν' απειλιστώ και να καταλήξω στο συμπέρασμα, ότι το καλύτερο που είχα να κάνω, ήταν να πάψω να καταδιώκω μιά λεία που φαινόταν άσυλληπτη σαν σκιά, όταν εξαφνικά θρήθηκε ένας ύπεροχος άνθρωπος, ο οποίος μου ψιθύρισε κρυφά στο αυτί:

—Ο Τσάρλι θάρθη την Κυριακή να φάη μαζί μας, Σας προσκαλώ κ' εσάς!

Ο ύπεροχος αυτός άνθρωπος ήταν η κυρία Σαμουήλ Γκόλντουν, η σύζυγος του Μ. Ναπολέοντος του 'Αμερικανικού κινηματογράφου.

Κι' έτσι, ένα ώρασι και θερμό πρωινό, η κούρσα μου με μετέφερε στη Σάντα Μόνικα. Δεξιά και άριστερά μου ήταν παρατεταγμένες στη σειρά πολυτελέστατες θύλλες. Έμοιαζαν σαν στρατιώτες που παρουσιάζουν όπλα, κατά την διάρκεια μιά παρελάσεως. Και τα όπλα αυτά ήταν...τα φορικό-δεινρά και η ροδοθάφες που έστολιζαν την πρόσωπη όλων αυτών των χαριτωμένων σπιτιών.

Να ή θίλλα της Λαρρέτας Γιώγκ, της Έλίζας Λάντι, της Τζόαν Κράουφορντ και της Γκρέτα Γκάρμπο, λίγο παράμερα αυτή, ένα από τα ελάχιστα σπιτία του Μπέρδελυ Χίλς, που περιστοιχίζονται από ψηλούς τοίχους. Πίσω από τους τοίχους αυτούς ζή η μεγάλη Σουηδή καλλιτέχνις. Περνώ, κατόπιν, εμπρός από άπειρατα τετραίν για πόλο, από λέοσας τένις, από ένα κομμάτι γαλανής θάλασσης—και, τέλος, φτάνω στη θίλλα των Γκόλντουν. Είναι η ώρα του κοκταϊλ. Και έπειτα το σπίτι του Σαμουήλ θρίσκειτα κοντά στη θάλασσα, είναι και η ώρα του λουτρού. Ο 'Αδόλφος Μανζού και η χαριτωμένη γυναικία του Βέρα Τήνταλ, οι οποίοι μόλις είχαν γυρίσει απ' το ταξείδι του γάμου των, παίζουν κιόλας στα κύματα.

Προχωρώ σ'ε μιά εξέδρα και ανοίγω συζητήσι με τον Μανζού. Του θυμίζω, ότι πριν από πέντε χρόνια παίξαμε μαζί σ'ε δύο φιλμ, γυρισμένα στο Παρίσι.

—...Πώς περνούν τα χρόνια! συμπληρώνω σ'ε τόνο μεγαλοκλικό.

—Πισθάνω, πολύ πισθάνω. Μά όχι και για μένα!... μου άπαντά ο 'Αδόλφος, ο αιώνιος αυτός έφηθος.

Τέλος, εμφανίζεται στον όριζοντα ο Σαρλώ, όπλισμένος με το πικρόγολο γαμόγελο του, με μαλλιά άσπρα σχεδόν, που χροιάζουν κάτω από τον ήλιο. Συνουθεύεται από την Πωλέτ Γκοντάρ, την άχρυσιστη φίλη του από δύο έτων. Η γοητευτική αυτή γυναικία παίζει τώρα, με άβαστατη τέχνη, τον δύσκολο ρόλο μιάς μνηστής—της μνηστής του Σαρλώ—της όποιας η μνηστειά διαρκεί πολύ περισσότερο—απ' όστι διαρκούν συνήθως οι 'Αμερικανικοί γάμοι.

Προσπαθώ να ύπειθυμίσω στον Τσάρλι Τσάπλιν μιά παληά συνάντησι μας στο Παρίσι. Έκενός, όμως, με πληροφορεί με ευγενικό χόος ότι είναι τώρα η ώρα του μπάνιου και ότι δεν θέλει να χάμη την απόλαυσι αυτή για να παραδοθή στο δαίμονα των άναμνησών...

“Υστερ’ από λίγη ώρα, όταν συγκεντρωθήκαμε όλοι γύρω από ένα καλοστρωμένο τραπέζι, ο Σαρλώ πήρε αμέσως ύφος σοβαρό. ‘Αρνήθηκε να πιή το ούσκου που του προσέφεραν, λέγοντας:

—Το σώμα δεν πρέπει να δέχεται δηλητήρια, αν το μυαλό θέλει να είναι δυνατό και διαυγές.

Ο Σαρλώ είναι στην 'Αμερική ο τελευταίος ύπερμάχος της ποταπαγορεύσεως. ‘Ανάκαθεν, όμως, φοβότανε και αντιπαθόσε κάθε τι που μπορούσε να θάψωη την ύγεια του. ‘Αφηγείται, μάλιστα, σχετικά το ακόλουθο περιστατικό:

Μιά μέρα, ήταν τότε ένας ιορτάκος πέντε χρονών,—ενώ έκανε θόλτες κοντά σ'ε πατρικό του σπίτι, είδε εξαφνικά ένα μωρό, το οποίο, εξαπλωμένο στο καρροτσάκι του, θύζανε άχρόρια—για το πιμπρόν του. Σ'ε μιά στιγμή, η μητέρα του άπομακρύνθηκε. Και ο μικρός Τσάπλιν, που δεν είχε σκανδαλίσει το γάλα, έθρηκε την περιστάσι κατάλληλη για να πλησιάσει το μωρό και να του πάρη το πιμπρόν από τα χέρια του Μόλις όμως το έφερε σ'ε γείλι του και ήπιε λίγο γάλα, άρχισε να φτύνη με άηδία! Το γάλα εκείνο ήταν ενυσιμένο, πραγματικό δηλητήριο!... Και ο Τσάρλι, έξω φρενών, θέλησε να πετάξη το πιμπρόν κάτω, να το σπάση, για ν' άπολλάξη το μωρό από ένα κίνδυνου. Η μητέρα όμως γύρισε σ'ε μεταξού, πήρε το πιμπρόν και το ξανάδωσε στο μικρό της, το οποίο άρχισε να πινη άχρόρια το ενυσιμένο γάλα!...

—Από τότε, δεν δοκίμασα να σπάσω άλλο πιμπρόν! πρόσθεσε ο Σαρλώ, με μεγαλογολικό χαμόγελο. Οι άνθρωποι θρίσκουσι συχνά ευχαρίστησι και σ'ε πό άκάθαρτα πράγματα... Γιατί να τους χαλάς το κέφι;

Κι'αλλά τον Τσάρλι θαθεδιά κατάματα και άκούω με συγκίνησι την όμιλια του καταπληκτικού αυτού ανθρώπου. Προσπαθώ να συγκρατήσω σ'ε μνήμη μου την φωνή του, την φωνή αυτή που δεν την άκουσε άκόμα ο κόσμος, πέντε χρόνια μετά τη νίκη του όμιλουόντος κινηματογράφου.

Ποιοι λόγοι όμως, άναγκάζουν τον Τσάπλιν να κρατήη την έπιμονη αυτή σιωπή;

Η 'Αγγλική προφορά του, είπαν πολλοί, θ' άνηχούσε δυσάρεστα σ'ε 'Αμερικανικά αυτία. Η 'Αδυναμία του, έξ άλλου, να μεταχειριστή την άργκό της 'Αμερικής, δεν θα του επέτρεπε να δώση στην όμιλια, στο ήρωός μας τον τόνο που έχει συνήθως η όμιλια των αλητών.

Το πρόβλημα αυτό άπασχόλησε πολλούς φίλους του κινηματογράφου.

Έγώ, όμως, άφου άκουσα μιά φορά τον Τσάπλιν να μιλά σ'ε τόνο λίγο δογματικό, έλαφαρά άποφθεγματινά, όταν τον άκουσα να διατυπώνη μερικές σκέψεις τόσο τυλιπρές, ώστε να μπορούσι να θεωρηθούσι έπαναστατικές, κατάλαβα ότι ο μεγαλοφυής αυτός μίμος π ρ έ π ε ι ν ά σ ω μ α ί ν η αν θέλη να μιλάει στην καρδιά και στο πνεύμα όλου του κόσμου!...

Αυτή είναι η τραγωδία της σιωπής του! Αυτό είναι το νόημα της περιεργης σιωπής του.

Σ'ε λίγο, άρχισα να συζητώ με τον Τσάρλι Τσάπλιν για το καινούργιο φιλμ του, που θα είναι και αυτό θωφό. Τρία δόκλιηρα χρόνια χρειάστηκε η καλλιτέχνις για να καταπρωση το σενάριο του. Τί τίτλο θα έχη η ταινία; Αυτό δεν το ξέρει άκόμα.

—...Για πρώτη φορά, ο κόσμος θ' άκούση την φωνή μου σ'ε την όθνη! μάς πληροφορεί εξαφνικά ο Τσάπλιν.

Η είδησις αυτή είναι τόσο άπίσθη, ώστε δεν δυσκολεύομεθα όδولو να έκδηλώσομε την δυσπιστία που μάς προκαλεί. —Ω! Θά πώ άπλόως ένα τραγούδι, μά ένα τραγούδι τόσο άσυνήθιστο, ώστε κανείς στον κόσμο δεν θα μπορούση να καταλάβη τα λόγια του! μάς έφηγει ο Σαρλώ.

Σ'ε την καινούργια αυτή ταινία του Τσάπλιν—η όποια θ' άποτελέση την άπολογία ή, μάλλον, την κριτική του σοσιαλισμού,—μεγάλο ρόλο θα παίξη και το άνόμιμο πλήθος, σύμφωνο με τη μέθοδο που έγκαινιάσανε πρώτοι οι Ρώσοι σκηνοθέται.

Όταν ήλθε η στιγμή ν' άποχωρηθώσ τον Τσάρλι Τσάπλιν, έκενός μου έπεφύλασε μιά τελευταία έκπληξι:

—Μπορείτε ν' άνακινώσοτε στους φίλους μου τους Γάλλους, ριστική και άμετάκλητη, δεν ξέρω ποτέ θ' άρχισω το γύριμα. Έκενός όμως, που ξέρω, είναι ότι θα ύποθεθώ τον ρόλο του Νια πολέοντος κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μη δυσαρετήσω κανένα —είπε,—ότι ή άπόφασί μου να παίξω τον Μ. Ναπολέοντα είναι ό από τους θαυμαστάς του μεγάλου Κορκακιού!

Ο Σαρλώ